تجسمی

زنگ آغاز دامون فر با یاد «کلانتری» و «کیارستمی»

ششمین دوسالانه نقاشی دامون فرویژه جوانان زیر ۲۵ سال ایران، عصر جمعه ۲۴ دی ماه در سینما گالری پردیس ملت آغاز به کار کرد؛ در آیین افتتاحیه، مدیر این دوسالانه، ششمین دوره را به دو استاد برجسته هنر، زنده یادان پرویز کلانتری و عباس کیارستمی تقدیم کرد و جوانان هنرمند دقایقی به یاد این دو هنرمند پیشرو ایستادند و دست زدند. ارائه ۱۲۱ اثر از ۹۲ هنرمند، فضایی پرشور و با نشاط از رنگ و جوانی پدید آورد که در ساعاتی، انبوه جمعیت که در میان‌شان استادان هنر حضوری پررنگ داشتند، چنان بود که تماشای آثار غیر ممکن می‌شد. آیدین آغداشلو، رئیس شورای داوری ششمین دوره این دوسالانه در سخنانی کوتاه در حاشیه افتتاحیه این دوسالانه گفت: «تنوع و گستردگی آثار دامون فر، خبر بسیار خوبی برای جامعه هنرمندان است. اینکه این نگاه تا کی و کجا بماند و هنرمندان چقدر مسیرشان را تعقیب کنند باید به آینده سپرد اما بدون در نظر گرفتن این مسائل این آثار نشانه یک ذهن و روح بی‌تاب است که فقط به تحسین، تمجید و فروش اکتفا نکرده و این ارزشمند است.» در ششمین دوره دامون فر آثار ۶۰ هنرمند دختر و ۳۲ پسر به نمایش درآمده است که از ۳۰۰ هزار تا شش میلیون تومان قیمت‌گذاری شده‌اند. در روز افتتاحیه ۲۸ اثر از ۱۹ هنرمند به فروش رفتند که عبارتند از: امیر حسین اسماعیلی چهار اثر، نیلوفر نادری، شقایق مشهدی مهدی، مریم نوروزی، شیدا عرب یزدی، فرشاد ذکری، عرفان جمشیدی هر یک دو اثر و میلاد محمودی، هرمز محمدپور، میلاد آیتی، نیلوفر حسین منش، امیر عباسی، محمد رامشه، رحمان اسلامی، شیلا جلیل پیران، شیده شکرابی، امیر حسین علویجه، مائده جزی‌زاده و مریم واحد.

ادبیات

اظهارات جنجال‌برانگیز شمس لنگرودی درباره براهنی، رویایی و باباچاهی

شمس لنگرودی در اظهاراتی قابل تأمل گفت: شعرهای آقای رویایی و براهنی شعر نیست؛ هذیان است. آخر این‌ها چه چیزی می‌خواهند بگویند که بنده و خیلی‌های دیگر نمی‌فهمیم و فقط خودشان با شاگردانشان می‌فهمند. تازه شاگردانشان هم نمی‌فهمند؛ فقط ادایش را درمی‌آورند! وی در نقد جریانی که ادعای پیچیده‌نویسی دارد، افزود: احمدرضا احمدی یک‌بار حرف خیلی قشنگی زد. گفت «بسیاری از این مدعیان پست‌مدرن بنداندازی فلانی بودند، تابلویشان را عوض کردند گذاشتند الیزابت!» حرف احمدرضا احمدی دقیقاً درست است. یعنی زیرساخت برخی از آنها پیشامدرن است اما در پوسته، از پست‌مدرن دم می‌زنند. در حالی که لازمه‌اش این نیست که پوسته‌ات را نو کنی بلکه باید از درون نو شوی. یک‌جا گیر نمی‌آورید که فروغ فرخزاد گفته باشد من مدرن هستم اما تفکرش تفکری مدرن بود. نیازی به هیاهو و گفتن نیست، بلکه خود اثر باید نشان دهد. آقای باباچاهی مثل آدمی است که کراوات بزند و با کت و بیژامه به خیابان بیاید! یعنی عناصرش با هم همخوانی ندارد. ذهنیتش با فرمی که ارائه می‌دهد، همخوانی ندارد. با رمز و اسطرلاب شاید بفهمیم منظور چیست! هرطور دوست دارند بگویند؛ به من ربطی ندارد. اما اینکه مرا متهم کنند که شعرت چون ساده است، ساده‌لوحانه است، از کج‌فهمی خودشان است. عده‌ای آب را گل آلود می‌کنند که بگویند آب عمیق است. من با این روند مخالفم.

روی خط خبر

انتصاب قائم مقام و معاون اجرایی سی‌امین نمایشگاه کتاب تهران

سید عباس صالحی؛ معاون فرهنگی وزیر ارشاد با صدور احکامی دکتر امیرمسعود شهرام نیا و مهدی اسماعیلی منتخب کارگروه اتحادیه ناشران را به ترتیب به عنوان قائم مقام و معاون اجرایی سی امین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران معرفی کرد.

آگهی‌های ترحیم و تسلیت

انا لله و انا الیه راجعون

رحلت جانگداز

حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی

مجاهد انقلاب و یار دیرین حضرت امام خمینی (ره)

را به مقام معظم رهبری، خانواده محترم و معزز و تمام دوستداران و علاقمندان ایشان تسلیت عرض نموده و از درگاه خداوند متعال رحمت و غفران واسعه الهی را برای ایشان مسألت می‌نماییم.

هیأت امناء، هیأت‌مدیره، مدیرعامل و کارکنان انجمن ام اس ایران

طراوت گل را جاودانه کنیم

با پرداخت نذورات و سفارش گل‌های همیشه بهار برای مجالس ترحیم یتیمان را از رنج و پریشانی رهانیم.

موسسه خیریه حضرت فاطمه زهرا(س)

شماره ثبت ۸۳۶۹ تاسیس ۱۳۶۸

دفتر مرکزی میدان نیاوران: ۲۲۸۲۴۳۷۱-۲

سفارش تاج گل ۳-۲۶۳۰۰۲۰۱ همراه ۰۹۱۲-۳۵۸۲۷۱۲

www.Fatemehzahra.org سامانه پیام کوتاه ۲۰۰۰۴۷۵

بانگ موسیقی در شهر پیچید

سی و دومین جشنواره موسیقی فجر با گرامیداشت یاد آیت‌الله هاشمی رفسنجانی آغاز به کار کرد

ژیوان گاسپاریان

پرواز همای

شهید پرویز خان، نوازنده هندی

عکس: مجید حامد حق‌دوست

ندا سیجانی

سی و دومین جشنواره موسیقی فجر که امسال به دلیل رحلت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در برنامه‌هایش تغییراتی ایجاد شده بود، جمعه ۲۴ دی ماه و به سنت سال‌های پیش بدون برگزاری افتتاحیه، با گرامیداشت یاد ایشان آغاز به‌کار کرد. در شب نخست این جشنواره تقریباً همه گروه‌های موسیقی (به غیرازبخش بین‌الملل) اجراهایی را که در طول سال برگزار می‌کردند، به روی صحنه آوردند. در جشنواره امسال نیز همچنان بخش موسیقی پاپ نسبت به اجراهایی که در دیگر سالن‌های شهر درحال برگزاری بود از مخاطبان بیشتری برخوردار بود. پیش از اجرای گروه‌ها پیام جشنواره سی و دوم از سوی نماینده روابط عمومی یا اعضای گروه در تعدادی از سالن‌ها قرائت شد. در بخشی از متن این پیام آمده بود:

«جشنواره امسال را شاید بتوان تاریخی‌ترین جشنواره در طول ۳۲ دوره گذشته ارزیابی کرد. رحلت حضرت آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در آستانه برگزاری این رخداد فرهنگی که منجر به لغو ۲ روز اول جشنواره و جابه‌جایی ده‌ها برنامه در جدول جشنواره شد، از موارد استثنا و بی‌سابقه در اجرائیات این دوره بود که با تلاش همکاران و همراهی هنرمندان ارجمند بخوبی انجام گرفت. ستاد سی و دومین جشنواره موسیقی فجر ضمن تسلیت مجدد ارتحال آیت‌الله هاشمی رفسنجانی یار دیرین امام و رهبری، مخاطبان عزیز را به دیدن برنامه‌های جشنواره دعوت می‌کند.»

■ **شهید پرویزخان، آغازگر جشنواره**

اما آغازگر سی و دومین جشنواره موسیقی فجر به اجرای شهید پرویزخان از کشور هند اختصاص داشت که ساعت ۱۴:۳۰ با حضور کیخسرو پورناظری، حمیدرضا نوربخش، حامد عنقا و طهمورث پورناظری در سالن رودکی برگزار شد. در این برنامه شهید پرویز خان نوازنده سی تار هندی و اکرم خان نوازنده طبلا به هنرنمایی پرداختند. شهید پرویز خان در ابتدای این برنامه با اشاره به حضورش در ایران گفت: نخستین بار است که به ایران سفر می‌کنم و افتخار بزرگی است که در ایران اجرای برنامه دارم و تلاشم این است که گوشه‌ای از موسیقی هند را معرفی کنم.

اجرای بعدی در سالن رودکی به گروه آوازی تهران اختصاص داشت که در ساعت ۱۸:۳۰ روی صحنه رفت.

بخش اول کنسرت آثار کرال آهنگسازان معاصر ایران از جمله احمد پژمان، امین هنرمند و آهنگسازان معاصر جهان بود و در بخش دوم چند قطعه محلی ایرانی و آثاری از موسیقی غرب در استایل جَز به اجرا درآمد. در ساعت ۲۱:۳۰ نیز گروه کرفلوت تهران که از ۴۰ نوازنده تشکیل شده بود به سرپرستی فیروزه نوایی و رهبری سعید تقدسی درسالن رودکی به روی صحنه رفتند. در این کنسرت «رقص دایره» به مناسبت سالگرد درگذشت حشمت سنجری نوازنده سرشناس ویولن به اجرا درآمد.

■ **ناصر نظربرای کودکان روی صحنه رفت**

تالار وحدت نیز نخستین اجرای جشنواره را با پوئم-سمفونی ارکستر پارس به رهبری ناصر نظرساعت ۱۸:۳۰ آغاز کرد. این برنامه که به بخش کودک و نوجوان جشنواره سی و دوم فجر اختصاص داشت در دو بخش ایرانی و گروه‌نوازی هارپ و گروه کر به همراهی سازهای زهی اجرا شد.

دومین برنامه در بخش جشنواره ساعت ۲۱:۳۰ با هنرنمایی رامبرانت تریو و حسام اینانلو برگزار شد. این کنسرت مشترک در دو بخش آنسامبل و بداهه نوازی حسام اینانلو نوازنده کمانچه و رامبرانت تریو به بداهه‌نوازی به روی صحنه رفت.

■ **کاکوبند وارد می‌شود**

برج آزادی نیز در ساعت ۱۸:۳۰ با اجرای پرشور گروه موسیقی کاکوبند آغازگر جشنواره سی و دوم شد.

در این برنامه قطعاتی چون «رقص و سقوط»، «سیاره من و بهشت» و قطعه «دعوت» از آلبوم جدید این گروه با خوانندگی نیما و پویا صرافی‌مهر به اجرا درآمد. در دومین برنامه برج آزادی، گروه کاوه آفاق در ساعت ۲۱:۳۰ با اجرای قطعاتی چون «خواب بازی»، «با قرص‌ها می‌رقصد»، «استرس»، «بیگانه» و «ایران» روی صحنه رفت.

فرهنگسرای نیاوران نیز در بخش موسیقی نواحی بوشهری و کردستانی به اجرای برنامه پرداخت. گروه آوای موج به سرپرستی محسن آقایی درساعت ۱۸:۳۰ به اجرای موسیقی زار و لیوار پرداخت.

«با قدسیان» دومین برنامه این سالن درساعت ۲۱:۳۰ با اجرای پیام عزیزی یک کنسرت عرفانی برگزار کرد. در بخش موسیقی پاپ نیز رضا صادقی آغازگر این برنامه در سالن میلاد تهران بود.

■ **نخستین اجرای سیامک عباسی در جشنواره**

اجرای بعدی موسیقی پاپ نخستین حضور سیامک عباسی در جشنواره موسیقی فجر بود که با استقبال خوب مخاطبان و با حضور میهمانانی همچون علی ضیا و احمد امیر خلیلی برگزار شد.

وی در ابتدای برنامه با اشاره به امنیت موجود در کشور توضیح داد: خوشحالم در کشوری زندگی می‌کنم که به رغم آنکه در کشورهای اطراف بمب‌گذاری می‌شود و امنیت لازم وجود ندارد، اما ما می‌توانیم در کمال آرامش و امنیت به اجرای کنسرت بپردازیم؛ من از کسانی که در ایجاد امنیت در کشور دخیل هستند، تشکر می‌کنم.

پرواز همای نیز میزبان علاقه‌مندانش در برج میلاد تهران بود. همای در ابتدای برنامه به حاضران در سالن گفت: حضور شما باعث خوشحالی ماست و امیدوارم این اجرا شما را راضی نگه دارد و لذت ببرید. سپاس از شما که حمایت می‌کنید و خوشحالم از اینکه هنرمند قدیمی خانم پوری بنایی در جمع ما حضور دارند.

■ **اجرای گاسپاریان، پایان بخش شب اول**

پایان بخش شب اول جشنواره سی و دوم، اجرای ژیوان گاسپاریان نوازنده ارمنستانی بود.

این نوازنده دودوک که سال گذشته به علت بیماری آنفلوانزا نتوانست در جشنواره موسیقی فجر حضور داشته باشد ساعت ۲۱:۳۰ با اجرای چند قطعه بی‌کلام با سه نوازنده دودوک در حضور علی مرادخانی معاون امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، حمیدرضا نوربخش مدیر سی و دومین جشنواره موسیقی فجر، بهرام جمالی مدیرعامل انجمن موسیقی ایران و طهمورث پورناظری مهم‌ترین بخش بین‌الملل این جشنواره را رقم زد. «ساری گلین» و اجرای موسیقی فیلم «گلادیاتور» و قطعه با کلام «ماما» از آلبوم «به تماشای آب‌های سپید» اثر مشترک ژیوان گاسپاریان و حسین علیزاده به اجرا درآمد.

آیین ششمین دوره جایزه دکتر فتح‌الله مجتبایی، غروب شنبه در مرکز فرهنگی شهر کتاب برگزار شد

امید دانشگاه به پژوهشگران جوان

فتح‌الله مجتبایی: متأسفانه رؤسای اغلب دانشگاه‌ها، پزشک یا مهندس هستند؛ از این رو کمتر درکی از علوم انسانی دارند

مریم شهبازی

ششمین دوره جایزه دکتر فتح‌الله مجتبایی در حالی به کار خود خاتمه داد که اغلب استادان حاضر در این رویداد علمی- ادبی از وضعیت پایان نامه‌ها و رساله‌های دانشگاهی و همچنین مدیریت این مراکز علمی در مقاطع تحصیلات تکمیلی و دکتری گلایه کردند.

در این مراسم که غروب شنبه در مرکز فرهنگی شهر کتاب برگزار شد، دکتر فتح‌الله مجتبایی ضمن تشکر از برگزارکنندگان این مراسم گفت که «بیش از هفتاد سال از عمر خود را در دانشگاه‌های داخل و خارج از کشور سپری کرده ام و اکنون به این دیدگاه رسیده‌ام که دیگر هیچ امیدی به دانشگاه‌هانیست.»

وی ضمن ابراز این نقد تصریح کرد: «وقت آن شده که هر یک از دانشجویان خود بار این کم کاری‌ها را به عهده بگیرند. متأسفانه شرایط به گونه‌ای شده که کمیت در دانشگاه‌ها بر کیفیت غلبه کرده، رؤسای اغلب دانشگاه‌ها یا پزشک هستند یا مهندس و از این رو هیچ درکی از علوم انسانی ندارند.»

این مترجم و نویسنده پیشکسوت افزود: «نباید از دانشجویان علوم انسانی، به ویژه در رشته‌های ادبیات و تاریخ انتظار به سرانجام رساندن پایان‌نامه و رساله‌های آنان را در زمانی کوتاه و حتی مشخص داشت.

تحمیل فشردگی زمان به دانشجویان از نتیجه کار آنان می‌کاهد و منجر به ناقص شدن نتیجه نهایی می‌شود.»

وی هر سه رساله‌ای که در این مراسم به عنوان برگزیده و شایسته تقدیر معرفی شدند را قابل تأمل دانست و به یکی از رساله‌هایی که درباره شاهنامه نوشته شده بود، اشاره کرد و ادامه داد: «تاریخ و فرهنگ ما همه جنبه‌های تمدن بشری را دربرمی گیرد. شاهنامه هم از چنین ویژگی منحصر به فردی برخوردار است و امیدوارم تمام بخش‌های اسطوره‌ای، پهلوانی و تاریخی آن به طور عمیقی بررسی شود.» به گفته مجتبایی در کتابخانه‌های اغلب نقاط جهان می‌توان آثار ادبی فارسی را دید، آثاری که مغفول مانده و اگر هر کسی به نوبه خود به آنها بپردازد خدمت بزرگی به این کشور و فرهنگ و تمدن آن کرده است.

علی اصغر محمدخانی، معاون فرهنگی و بین‌الملل شهر کتاب هم در این مراسم ضمن گلایه از وضعیت نابسامان تألیف پایان نامه و رساله‌های کارشناسی ارشد و دکتری گفت: «برگزاری جایزه دکتر فتح‌الله مجتبایی فرصتی برای ارزیابی پایان نامه‌ها و رساله‌های دانشجویی در رشته‌های علوم انسانی را فراهم کرده است.»

محمد خانی ادامه داد: «این جایزه آسیب‌ها و نقص‌های موجود را به ما بهتر نشان می‌دهد و از سویی هم تشویقی برای دانشجویان برای انجام کارهای بهتر به شمار می‌آید.»

به گفته این فعال فرهنگی در برگزاری این دوره از جایزه دکتر فتح‌الله مجتبایی ۲۱ پایان نامه و رساله به دبیرخانه ارسال شده که در موضوعات «ادبیات کلاسیک فارسی»، «ادبیات معاصر»، «ادبیات تطبیقی» و «ادبیات و عرفان» بوده‌اند.

گفتنی است در ادامه این مراسم هر یک از استادان راهنمای آثار منتخب و همچنین دانشجویانی که پایان نامه و رساله آنان برگزیده و شایسته تقدیر اعلام شد، فرصتی کوتاهی برای سخنرانی پیدا کردند.

رساله‌های «بررسی و تحلیل ساختار و درون مایه‌های اولیانامه‌های فارسی از آغاز تا قرن نهم هجری» نوشته محمد ابراهیم‌پور نمین از دانشگاه تبریز و «سنجش منابع تاریخی شاهنامه درباره پادشاهی خسرو انوشیروان» نوشته فرزین غفوری از دانشگاه تهران به عنوان آثار برگزیده و «تصحیح سه رساله در شکار» نوشته امین مجلی‌زاده از دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد به عنوان اثر شایسته تقدیر معرفی شدند.

فریدون عموزاده خلیلی در نشست خبری جایزه ادبی سپیدار:

از همراهی مخاطبان بزرگسال در حفظ محیط زیست ناامید شده‌ایم

«ایران»: همزمان با فرا رسیدن روز هوای پاک، دومین دوره جایزه سپیدار با شعار «زمین را بچه‌ها سبز خواهند کرد» با همکاری سازمان‌ها و نهادهای مختلف در دو گروه سنی کودک و نوجوان و بزرگسال برگزار می‌شود.

فریدون عموزاده خلیلی، دبیر علمی این جایزه ادبی زیست- محیطی در نشست خبری این جشنواره درباره هدف برگزاری این جایزه گفت: «با توجه به شرایط فعلی محیط‌زیست تقریباً می‌توان گفت که از همراهی مخاطبان بزرگسال در حفظ محیط زیست ناامید شده‌ایم. از همین رو این جایزه را با تلاش برای جلب توجه کودکان و نوجوانان به حفظ بخش‌های مختلف محیط زیست برپا کرده‌ایم.»

وی ضمن گلایه از آسیب‌هایی که به بخش‌های مختلف محیط زیست وارد شده کودکان را تنها راه نجات آینده محیط زیست عنوان کرد و ادامه داد: «برگزاری دوره نخست جایزه سپیدار نشان داد که کودکان و نوجوانان نسبت به آسیب‌هایی که متوجه محیط زیست شده حساس شده‌اند که این نوید بخش آینده‌ای خوب برای نجات این بخش از زندگی‌مان به شمار می‌آید.» آن طور که دبیر علمی جایزه سپیدار گفت در دوره نخست، کتاب‌هایی که با محور محیط زیست در بخش داستان و شعر، طی ۱۰ سال اخیر منتشر شده بود داوری شدند. اما در برگزاری دومین دوره، کتاب‌های مذکور در چرخه داوری قرار نخواهند گرفت چرا که تعداد آثار موجود با این محور برای داوری یک ساله کافی نبوده است.

عموزاده خلیلی در ادامه تصریح کرد: «از همین رو بخش کتاب جایزه سپیدار از این به بعد به صورت دوسالانه برگزار خواهد شد تا حجم کمی آثار بقدری باشند که بتوان آنها را در گردونه داوری قرار داد. البته جایزه امسال یک تفاوت دیگر هم با سال گذاشته دارد که آن امکان شرکت کودکان و نوجوانان افغانی ساکن در ایران در این رویداد ادبی بوده است.»

به گفته دبیر علمی جایزه سپیدار ۱۵۰ اثر از سوی کودکان و نوجوانان افغان به دبیرخانه ارسال شده و برخی از آنها هم به مرحله نهایی داوری راه پیدا کرده‌اند. در بخش شعر بزرگسال ۱۹ اثر و در بخش داستان هم ۲۰ اثر به مرحله نهایی داوری رسیده‌اند. در نهایت تعداد آثاری که در حوزه بزرگسال به دبیرخانه ارسال شده ۵۰۰ اثر و تعداد آثاری که در گروه کودک و نوجوان بررسی شده‌اند هم یک هزار و ۲۰۰ اثر بوده است.

در بخش آثار کودک و نوجوان هم ۳۴ اثر تا مرحله نهایی داوری پیش رفته‌اند، البته در این بخش هم آثار به تفکیک شعر و داستان و علاوه بر این روزنامه دیواری و نقاشی بررسی شده‌اند.

سیدرضا کروبی، بنیانگذار این جایزه ادبی و مدیر مسئول انتشارات فنی ایران هم گفت: «محیط زیست تنها یک مسأله بومی نیست، از همین رو باید به آن نگاهی فرامنطقه‌ای داشته باشیم. امسال حتی علاقه‌مند بودیم که به تاجیک‌ها هم فرصت شرکت در این جایزه را بدهیم اما با وجود زبان مشترک با تاجیک‌ها، خط آنان متفاوت از ماست و همین مسأله کار داوری و بررسی آثار را با اخلال روبه‌رو می‌کرد.»

در برگزاری این جایزه کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، سازمان حفاظت محیط‌زیست، وزارت آموزش و پرورش، شهرداری تهران و معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی همکاری داشته‌اند. البته به گفته کروبی حمایت سازمان‌های مذکور بیشتر معنوی بوده است. حمایت‌هایی در بحث تبلیغات شهری، کمک در مراحل داوری و حتی عضویت در شورای سیاستگذاری بوده است.

مراسم اختتامیه این جایزه چهارشنبه ۲۹ دی ماه، همزمان با روز هوای پاک در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در خیابان حجاب با حضور وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزیر آموزش و پرورش، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست، معاون مطبوعاتی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و جمع دیگری از مسئولان کشوری برگزار می‌شود.

ادبیات در خدمت نجات محیط زیست

نگاه

فرهاد حسن زاده

برای بزرگسالان که کار از کار گذشته و نمی‌توان به بهبود وضعیت محیط زیست از طریق آنان امیدی داشت. از همین رو بد نیست که با استفاده از قدرت ادبیات، کودکان و نوجوانان را متوجه خطرهای پیش روی محیط زیست کرد. از سوی دیگر با برگزاری جایزه‌هایی از این دست می‌توان توجه نویسندگان و شاعران را هم به ضرورت چنین مضامینی جلب کرد. زمانی که اهالی قلم متوجه ضرورت درج مضامین مرتبط با محیط زیست در نوشته هایشان شوند آن وقت است که با دو دسته از کتاب‌ها روبه‌رو می‌شویم. کتاب‌های دسته نخست آنهایی هستند که خالق اثر به طور مستقیم بخشی از محیط زیست و لزوم حفظ و حتی نجات آن را در داستان و شعر خود آورده است. در دسته دوم رویکرد محیط زیستی خالق اثر به طور مستقیم قابل مشاهده نیست. نویسنده یا شاعر این موضوع را در گوشه‌ای از ذهن خود دارد و آن را به طریقی در بخشی از هر یک از آثار خود می‌آورد. فرهنگ‌سازی غیر مستقیم شاید بسرعت به ثمر ننشیند اما در دراز مدت در ذهن مخاطبان نهادینه می‌شود و زمانی که این کودکان و نوجوانان به دوران بزرگسالی قدم می‌گذارند بخوبی به ضرورت توجه به حفظ محیط زیست پی می‌برند. جالب است که کودکان و نوجوانان حتی قادرند والدین خود را تحت تأثیر قرار بدهند. آنان می‌توانند زمانی که با رفتاری اشتباه از سوی پدر و مادر خود در مورد محیط زیست روبه‌رو شدند آنها را سرزنش کنند و حتی از تکرار آن رفتار اشتباه جلوگیری کنند.